

УДК 631.563:633.854.78

ЯКІСТЬ НАСІННЯ СОНЯШНИКУ РІЗНИХ ФРАКЦІЙ ТА ТЕРМІНІВ ЗБЕРІГАННЯ

ТВЕРДОМЕД В.І., *магістр 2 року навчання*

Науковий керівник: **ЯЩУК Н.О.**, *кандидат с.-г. наук, доцент*
Національний університет біоресурсів і природокористування України

Хімічний склад і фізико-хімічні властивості насіння соняшника визначаються різними факторами, такими як сорт (гібрид), умови вирощування і процес післязбиральної обробки насіння. У науковій літературі можна зустріти різні точки зору щодо впливу розміру насіння соняшника на показники якості для посіву, технологічність і біохімічні характеристики. Важливо вивчати деталі зберігання сільськогосподарської сировини, включаючи насіння соняшника, оскільки відсутність наукового підходу до зберігання може призвести не лише до втрат у кількісному вираженні, але і до змін в якості продукції. Щоб запобігти небажаним змінам у фізико-біохімічних характеристиках сировини, важливо проводити контроль і коригування всіх технологічних параметрів зберігання, враховуючи якість початкової насінневої маси соняшника.

Дослідження технологічних й посівних показників соняшника на першому етапі стосувалися визначення початкових показників якості насіння соняшника гібриду П64ЛЕ25 та РІМІ 2, розподіл маси на контроль (уся маса насіння соняшника) та 2 фракцій: 5,0-5,5 мм й 4,0-4,5 мм. У другому етапі наших досліджень ми проводили порівняльний аналіз технологічних й посівних показників різних фракцій насіння гібридів соняшника, а також вивчали особливості зміни цих показників протягом встановлених періодів зберігання.

Вивчення відсоткового співвідношенні фракцій насіння досліджуваних гібридів вказало, що більшість насіння гібриду РІМІ 2 припадає на фракцію з розміром насіння 5,5 мм (45,4 %), а у гібриду П64ЛЕ25 – 5 мм (29,4 %).

Упродовж перших двох місяців зберігання відбувалося більш помітне зростання маси 1000 насінин у гібриду П64ЛЕ25 (0,3-0,4 г) та у гібриду РІМІ 2 (0,2-0,6 г), а далі відмічали повільне зменшення із найнижчими значення після десяти місяців зберігання у фракції 4,0-4,5 мм.

Суттєво вищим був показник натуре у фракції насіння соняшника 4,0-4,5 мм у порівнянні з фракцією 5,0-5,5 мм та контрольним варіантом. Істотні зміни натуре відбувалися у початковий період – у напряду зростання, та після десяти місяців – у напряду зменшення.

Найвищі показники вмісту олії із постійним зростанням значень упродовж усього терміну зберігання були у фракція насіння 5,0-5,5 мм у обох досліджуваних гібридів. Свої найвищі значення вміст олії мав після п'яти місяців зберігання, далі він дещо зменшився у контрольно варіанту (уся маса насіння) та фракції насіння 4,0-4,5 мм.

З метою отримання високоякісної сировини для переробки та збереження її упродовж тривалого періоду (понад 5 місяців) насінневу масу соняшника гібридів П64ЛЕ25 та РІМІ 2 необхідно калібрувати із виділенням фракції 5,0-5,5 мм.